

УДК 343.14:343.98(477)
DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v1.2023.21>

В. С. Бондар
orcid.org/0000-0003-1552-4555
кандидат юридичних наук, доцент,
декан факультету підготовки фахівців поліції
Луганського навчально-наукового інституту
Донецького державного університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ УПОВНОВАЖЕНИХ ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ ТА РОЗКРИТТЯ ВБИВСТВ НА ЗАМОВЛЕННЯ, УЧИНЕНИХ ЗЛОЧИННИМИ СПІЛЬНОТАМИ

Постановка проблеми. Характерним проявом організованої злочинності останніх років є зростання кваліфікованих видів вбивств, що вчиняються за обтяжуючих обставин, зокрема вбивств на замовлення (п. 11 ч. 2 ст. 115 КК України), учинених злочинними спільнотами (ст.ст. 255, 255-1, 255-2, 255-3 КК України), які викликають підвищений негативний резонанс з боку органів влади та суспільства. Статистичні дані Офісу Генерального прокурора України дозволяють стверджувати, що впродовж останніх трьох років (2020, 2021, 2022) лише в третині з облікованих кримінальних правопорушень кримінальні провадження направляються до суду з обвинувальним актом.

Аналіз будь-якого злочину, виду злочинів направлений на встановлення конкретної характеристики, ситуації, які зумовили вибір винним кримінально-протиправної поведінки. Розуміння цих ситуацій надає дослідження мотивів вчинених злочинів.

Одним з дієвих резервів підвищення ефективності боротьби з вбивствами на замовлення, вчиненими злочинними спільнотами є застосування негласних засобів одержання оперативної інформації, застосування всіх сил оперативно-розшукової діяльності з метою отримання банку даних для їх використання у висуненні версій та в процесі доказування.

Вбивства, вчинені на замовлення, які становлять предмет оперативного впливу, необхідно вивчати комплексно, у тому числі з позиції теорії та практики оперативно-розшукової діяльності. Це дозволить сформулювати цілеспрямований практичний та науково обґрунтований інструментарій (тактичні операції, наприклад, «Збирання первинної інформації», «Перевірка зв'язків потерпілого», «Встановлення співучасників», «Подолання протидії досудовому розслідуванню» тощо) використання негласних методів отримання інформації в процесі запобігання, розкриття та досудового розслідування злочинів даної категорії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми оптимізації діяльності оператив-

них підрозділів з різних позицій розглядалися в роботах О.П. Бабікова [1], В.І. Вороніна, І.В. Гловюк, М.Л. Грібова, А.В. Іщенко, М.В. Костенко, М.А. Погорецького, О.О. Подобного, О.С. Сاینчина, Д.Б. Сергєєвої, В.Л. Синчука, В.В. Тіщенко [13], К.О. Чаплинського, Ю.А. Чаплинської, А.М. Черняка, Ю.М. Черноус, В.М. Шевчука [14], В.В. Шендрика, В.Ю. Шепітька, та інших науковців.

Трансформації організованої злочинності потребують оптимізації негласних засобів протидії їй, які дозволять якісно проводити процедуру доказування. Що ж стосується особливостей діяльності уповноважених оперативних підрозділів щодо виявлення та розкриття вбивств на замовлення, учинених злочинними спільнотами в криміналістиці та оперативно-розшуковій діяльності не розглядалися.

Формулювання цілей. Метою даної статті є розробка криміналістичних рекомендацій щодо проведення допитів у розслідуванні злочинів, учинених злочинними спільнотами.

Виклад основного матеріалу. Формування тактичних комплексів (тактичних операцій) під час досудового розслідування злочинів, учинених злочинними спільнотами дозволить вирішити наступні задачі:

– систематизувати положення, які складають основу виокремлення та узагальнення рекомендацій з досудового розслідування вбивств на замовлення з базової окремої методики розслідування кримінальних правопорушень, учинених злочинними спільнотами;

– визначити напрями досудового розслідування, які мають специфічний характер для вбивств на замовлення;

– встановити закономірності виявлення кримінально-протиправної діяльності злочинних спільнот що підготовки до вчинення вбивств на замовлення, а також об'єктів, на яких можуть бути локалізовані сліди та слідові комплекси, котрі складають механізм кримінального правопорушення досліджуваного виду, сформулювати комплекс рекомендацій з виявлення цих слідів, їх дослідження та перевірки достовірності;

– конкретизувати підхід до формування рекомендацій щодо поєднання слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій у вигляді тактичних операцій (тактичних комплексів) під час досудового розслідування вбивств на замовлення, вчинених злочинними спільнотами.

Вивчення матеріалів кримінальних проваджень про вбивства на замовлення свідчить про те, що мотивами організатора та замовника на позбавлення життя конкретної особи у кримінальних провадженнях цієї категорії злочинів є:

- усунення конкурентів у підприємницькій діяльності, як правило, фіктивній;
- ліквідація осіб, потенційно небезпечних для «тіньових» ділків, які володіють широкою інформацією про їх кримінально-протиправну діяльність;
- розподіл сфер впливу між «ворами в законі»;
- зведення рахунків у ході злочинних конфліктів між злочинними спільнотами, які займаються кримінально-протиправною діяльністю: торгівлю зброєю, наркотичними засобами, сировиною, дорогоцінними та кольоровими металами тощо;
- ліквідація представників засобів масової інформації та активістів, які розкривають зміст та учасників злочинних спільнот;
- усунення спадкоємців значних матеріальних засобів, зокрема для прискорення отримання заповіту;
- ліквідація власників житла з метою заволодіння ними;
- помста на різному ґрунті (образа, ревності тощо).

Даний перелік основних мотивів вчинення вбивств на замовлення не є вичерпним.

Результати аналізу практичної діяльності органів досудового розслідування та уповноважених оперативних підрозділів, наукових джерел дозволяє сформулювати висновок, що криміналістична характеристика досліджуваних злочинів включає низку елементів, зокрема:

- криміналістичні дані, які характеризують вбивства на замовлення, час, місце, сліди тощо;
- узагальнені кримінологічні дані про стан, динаміку, структуру вбивств на замовлення;
- інформація про кримінально-правові ознаки складу злочинів досліджуваних злочинів;
- оперативно-розшукова інформація уповноважених оперативних підрозділів Національної поліції, яка стосується сил, засобів та методів розкриття та запобігання вбивствам;
- відомості про особу потерпілих, відносно яких вчинено злочин;
- характеристика особи суб'єктів злочинів (замовник, посередник, організатор, виконавець);
- відомості про способи підготовки, вчинення та приховання вбивств;

– дані про зв'язки з організованою злочинністю.

На думку низки вчених та практиків, вбивства, вчинені на замовлення, поділяються на дві основні групи: в сфері бізнесу та на побутовому ґрунті. Уявляється можливим включити в першу групу й вбивства, які вчиняються відносно злочинних «авторитетів».

Специфіка об'єкта даних злочинів полягає в тому, що серед потерпілих є як особи, котрі характеризуються лише позитивно, так і ті, хто був пов'язаний зі злочинним світом.

При висуненні версій про можливий замовний характер вбивства необхідно з'ясувати наступні обставини:

- наявність в оточенні потерпілого осіб, прямо чи побічно зацікавлені в його смерті;
  - застосування спеціально приготовленого знаряддя злочину (вогнепальної зброї, вибухових пристроїв), інсценування самогубства, аварії тощо;
  - встановлення особи загиблого за нез'ясованих мотивів вчинення злочину, хоча похідні свідчення дають підстави стверджувати, що метою було позбавлення життя (відсутність ознак пограбування, хуліганських мотивів тощо);
  - виявлення на групі тілесних ушкоджень, які дозволяють сформулювати висновок, що вбивство планувалося заздалегідь: продумані час, місце та спосіб вбивства, вжити заходи до придушення спротиву потерпілого (сліди зв'язування, ударів ззаду, застосування удавки) та ускладненню встановлення особи потерпілого;
  - наявність ознак, які дозволяють припустити, що за жертвою здійснювалося спостереження, і в той самий час відсутність слідів та предметів, котрі могли бути використані в якості речових доказів;
  - наявність на трупі слідів пошкоджень, характерних для слідів тортур;
  - виявлення на місці вчинення злочину незареєстрованої вогнепальної зброї;
  - встановлення факту набуття потерпілим права власності на житло, підпис заповіту тощо;
  - зникнення особи після конфліктної ситуації з особою, зацікавленою в її ліквідації;
- Наявний перелік обставин є не вичерпним.
- На початковому етапі розслідування не всі обставини можуть бути встановлені. Тільки після проведення всіх початкових оперативно-розшукових заходів та перевірки версій можливо висунення основної – вбивство на замовлення. Встановлення справжнього мотиву вчиненого вбивства покладається в основу його розкриття. В кожному конкретному випадку діяльність уповноважених оперативних підрозділів направлена на:
- пошук та встановлення замовника;

– розшук виконавця, а в ряді випадків – посередників та організаторів;

– забезпечення надійного документування для використання в процесі доказування.

Під час досудового розслідування злочинів даної категорії необхідно враховувати низку специфічних особливостей, зокрема:

– при вчиненні вбивства на замовлення обов'язковим є зв'язок жертви з замовником злочину;

– при розкритті та розслідуванні вбивств на замовлення мають значення самостійно існуючі системи відносин між замовником та жертвою, а також організатором, посередником та виконавцем;

– основна кількість розкритих вбивств на замовлення відноситься до категорії побутових, зміщення мотивації до підприємницької, господарської діяльності значно ускладнює організацію вчинення злочину, а відповідно, і його розкриття;

– вбивству на замовлення властива система відносин, яка визначає залежність замовника від жертви злочину, в системі цих відносин формується умисел на вчинення злочину;

– для вбивства на замовлення притаманні відсутність особистої зацікавленості виконавця в позбавленні життя жертви; використання зброї; високий ступінь організації та підготовленості злочину.

Результативність розкриття цих злочинів забезпечується наявністю інформації про економічні та кримінальні фактори, котрі обумовлюють оперативну обстановку в даному регіоні, формуванням

Одним з основних елементів діяльності працівників уповноважених оперативних підрозділів при відпрацюванні версії про вбивство на замовлення є притягнення до його розкриття конфідентів, залучення яких дозволяє отримати відомості:

– про особу потерпілого, його спосіб життя, рід занять, у тому числі про участь в діяльності кримінальних структур;

– про мотив вбивства, ймовірного організатора, посередника, найманця;

– про осіб, які беруть участь в організованих групах, здатних бути вбивцями на замовлення;

– про злочинні угруповання, що протидіють та їх лідерах;

– про канали надходження зброї тощо.

Найбільш ефективним способом отримання інформації при розробці осіб, підозрюваних у вчиненні вбивств на замовлення є максимальне використання оперативних позицій в оточенні підозрюваного, а за необхідності – придбання нових конфіденційних джерел.

При підборі конфідента, здатного представляти оперативно значущу інформацію, необ-

хідно виходити з характеру злочинних дій розроблюваних, віку, освіти, пристрастей та інших якостей, враховувати їх спосіб життя, слабкості, потреби. Істотне значення має його здатність встановлювати контакти з іншими, насамперед, незнайомими особами, входити до них у довіру, завойовувати авторитет та в той самий час протистояти негативному впливу злочинного середовища.

Найважливішими якостями, якими має володіти особа, яка займається розвідувальною діяльністю є: комунікабельність, вміння встановлювати контакти та довірчі стосунки з різними категоріями розроблюваних; вміння цілеспрямовано вести бесіду; здатність «підлаштуватись» до колективу, зайнявши тим самим своє місце в ієрархії відносин, що склалися.

Оперативне впровадження ефективно застосовувати, розкриваючи вбивство, за схемою «від злочинця до злочину». Це є можливим при розробці злочинних формувань, при тому інформація надходить не тільки про факти конкретних вбивств, але й про найманців. Оперативний підрозділ, який планує введення в його середовище конфідента, шляхом використання комплексу оперативно-розшукових сил, засобів та методів проводить вивчення даного злочинного формування, осіб, які входять до нього. Здійснюваний з цією метою оперативно-аналітичний пошук має охоплювати всі сфери життєдіяльності об'єкта впровадження.

Найбільш важливими напрямками такої розвідувальної роботи зі збирання інформації про осіб, які вчинюють вбивства є пошук:

– в місцях, де найбільш часто фіксується поява членів злочинної спільноти, в тому числі в місцях проведення ними дозвілля;

– на об'єктах, де здійснюється їх кримінально-протиправна діяльність;

– в підприємницьких та комерційних структурах з ознаками фіктивності;

– в сфері сімейно-побутових, родинних відносин будь-якого з членів злочинної спільноти, близького оточення;

– за місцем помешкання членів злочинної спільноти;

– серед осіб, які хоча й безпосередньо не входять у склад кримінальної надорганізації, але сприяють здійсненню ними кримінально-протиправної діяльності (співучасники, засоби, що надаються, гроші, ті, що виконують окремі доручення, консультанти, які в силу їх вміння швидко пристосовуватись до змін в економіці, визначаючи конкретну стратегію, користуються в її лідерів особливою довірою);

– в середовищі, яке обслуговує членів злочинних формувань (масажисти, збувальники наркотичних засобів, проститутки, особи, які

здійснюють ремонт, обслуговування особистого транспорту, медичні працівники тощо);

– серед членів кримінальних структур, які відбувають покарання в установі виконання покарань, а також тих, хто перебуває в СІЗО, ІТТ, яким відомі факти злочинної діяльності;

– в сфері інтимних зв'язків лідерів, членів кримінальних організацій, осіб, обізнаних про їх кримінально-протиправну діяльність.

Необхідно також мати на увазі, що незалежно від спрямованості кримінально-протиправних дій сучасних організованих формувань, вони прямо чи побічно стикаються з вчиненням вбивств на замовлення. Це передбачає партнерство та клієнтуру, які, також, як і сама ця діяльність є сферою оперативного пошуку.

За фактами вчинення таких вбивств, як правило, ведуться оперативні розробки, котрі закінчуються легалізацією (реалізацією) зібраних фактичних даних про осіб, підозрюваних у вчиненому вбивстві. Разом із тим, оперативна розробка не повинна припинятись через викриття деяких співвиконавців та організаторів вбивства. Якщо на волі залишився хоча б один співучасник, то є всі підстави вважати, що кримінально-протиправна діяльність може продовжуватись, а раніше вчинені злочини залишаться нерозкритими. Крім того, може підтримуватись зв'язок із затриманим та здійснюватися вплив на учасників кримінального провадження.

До реалізації матеріалів доцільно діставатися у випадках, коли:

– кримінально-протиправна діяльність всіх учасників вбивства на замовлення здебільшого виявлена та є можливість їх затримати при підготовці або вчиненні іншого злочину;

– задокументовано кримінально-протиправну діяльність окремих розроблюваних співучасників та проведені відносно них слідчі (розшукові) дії, а обрані запобіжні заходи не перешкоджають викриттю інших учасників злочину;

– отримані перевірені оперативні дані про те, що розроблювані особи мають намір знешкодити фактичні дані, які викривають їх у вчиненому вбивстві, а зібраних у процесі розробки матеріалів достатньо для їх викриття.

Найважливіші відомості залежно від числа розроблюваних, характеру та географії вчиненого злочину доцільно систематизувати та формалізувати за наступною схемою: склад та структура злочинної спільноти, місця можливого перебування (укриття) замовника, активних учасників та найманця; роль кожного з відомих учасників групи та спосіб документування їх кримінально-протиправної діяльності; наявність, види, передбачувані місця зберігання зброї, яка підлягає вилученню; місця знаходження предметів, котрі можуть бути речовими доказами; зв'язки учасни-

ків злочину, в тому числі з корумпованими посадовими особами органів влади та управління, від яких можливо очікувати протидії.

Особливо важливим є проведення негласних заходів, спрямованих на одержання інформації на початковому етапі досудового розслідування: під час затримань у порядку ст. 208 КПК України, проведенні обшуків, допитів, одночасних допитів та пред'явленні для впізнання.

При проведенні тактичних операцій працівники уповноважених оперативних підрозділів поряд з найбільш ефективним використанням раніше отриманих даних надають допомогу досудовому розслідуванню у вирішенні наступних завдань:

– встановлення всіх учасників вбивства та інших епізодів кримінально-протиправної діяльності;

– перевірки причетності підозрюваних осіб до вчинення нерозкритих вбивств, а також латентних злочинів;

– визначення ролі кожного члена злочинної групи, особливо замовника, організатора, виконавця;

– оперативної перевірки доказів, які є у розпорядженні досудового розслідування, особливо тих, які подані стороною захисту, а також свідками та потерпілими, чия добросовісність викликає сумніви;

– виявлення намірів розроблюваних осіб та їх зв'язків щодо протидії розслідуванню та їх нейтралізації;

– виявлення потерпілих та свідків, раніше невідомих слідству;

– визначення оптимального часу й тактики проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій тощо.

Негласні заходи, спрямовані на одержання інформації: про можливу поведінку на досудовому розслідуванні підозрюваних, потерпілих, свідків та інших учасників кримінального провадження; раніше не відомих фактах кримінально-протиправної діяльності, структуру розроблюваної злочинної спільноти та учасників, які входять до її складу; способи вчинення злочинів; зв'язках організатора зі злочинним середовищем, посадовими особами правоохоронних органів, органів влади та управління; про об'єкти укриття зброї та інших джерел доказів, що свідчать про кримінально-протиправну діяльність; розташуванні приміщень, у яких належить проводити обшуки, затримання. Крім того, проводяться такі заходи:

– додатково підбираються конфіденти (поряд із задіяними), які мають можливість вести розробку та добре орієнтуються в злочинному середовищі, яке спеціалізується на виконанні вбивств на замовлення;

- проводяться тактичні операції з ознайомлення з місцями передбачуваних обшуків, затримань (організації засідок) тощо;

- здійснюються оперативні комбінації для укріплення в безпечному місці предметів та зброї, котрі підлягають вилученню та можуть набути статусу речових доказів у кримінальному провадженні;

- забезпечується отримання зразків для проведення експертизи;

- встановлюється спостереження за посадовими особами правоохоронних органів (ст. 269 КПК України), органів влади та управління, які, за наявними в розробці відомостями можуть втрутитись у діяльність слідчих груп шляхом впливу на окремих її членів з метою ускладнення розслідування у кримінальному провадженні.

Розробка затриманих та арештованих у кримінальному провадженні повинна здійснюватися спеціально виділеним працівником (працівниками) спеціального підрозділу, який забезпечуватиме її наступальний характер. На нього покладаються певні функції:

- підбір джерел інформації, здатних вести активну розробку, за розвідувальними можливостями, національному та мовному принципу, кримінальним зв'язкам та навичкам;

- забезпечення заходів конспірації при прийомі джерел, які прибувають із інших регіонів, та посилення контролю за ними поза приміщеннями органів правопорядку (частина з них може викликатись ще до арешту підозрюваних або знаходитись у резерві під час досудового розслідування);

- розробка індивідуальних завдань-легенд та підготовка відповідних документів прикриття;

- визначення місць тримання затриманих та арештованих, де є можливим забезпечити їх ізоляцію один від іншого та від зовнішнього середовища, а також організувати відповідну охорону;

- вирішення питання про переведення окремих арештованих осіб із одного ІТТ, СІЗО в інший для забезпечення режиму їх ізоляції та приховання місця тримання;

- проведення аудіо-, відеоконтролю місця (ст. 270 КПК України).

Паралельно з роботою в ІТТ необхідно проводити інтенсивні допити всіх без виключення підозрюваних у кримінальному провадженні. Це створює необхідні умови для вирішення задачі, адже розроблювані постійно знаходяться в стані психологічної напруги, припускаються помилок та часто звертаються за порадами та допомогою. В результаті багато арештованих визнають свою вину та називають учасників вбивства на замовлення.

Як свідчить практика, оперативні розробки підозрюваних у вбивстві необхідно проводити

в різноманітних комбінаціях. Раціонально більш активно здійснювати розробку осіб із близького оточення замовника. Важливо також організувати зняття інформації з електронних комунікаційних мереж у вигляді контролю за телефонними розмовами (прослуховування телефонів та інших засобів зв'язку, ч. 4 ст. 263 КПК України), створювати контрольовані канали зв'язку між підозрюваними, виявляти та в необхідний момент припиняти неконтрольовані.

В процесі реалізації оперативної розробки, під час досудового розслідування вбивства та судового розгляду співробітники уповноважених підрозділів та слідчий (створена слідча група) у взаємодії з місцевими органами правопорядку повинні приймати відповідно до своєї компетенції всі заходи для забезпечення фізичного, інформаційного й технічного захисту підозрюваних, обвинувачених, можливо потерпілих, представників цивільного позивача, захисників, перекладачів, спеціалістів, а також свідків, у тому числі з використанням сучасних оперативно-технічних засобів і програмного забезпечення.

Для цього необхідно:

- організувати збирання криміналістично значущої та оперативної інформації, заяв від учасників кримінального провадження, на адресу яких або їх родичів надходять (можуть надходити) погрози вбивством, нанесенням тілесних пошкоджень з метою зміни або відмови від раніше даних показань, передачі службової інформації у провадженні від учасників вбивства на замовлення;

- спільно з особами, які піддаються погрозам (в необхідних випадках приховано від них), прийняти рішення про забезпечення їх безпеки шляхом виділення ним (членам сімей та близьким родичам) заходів безпеки, передбачених Розділом III Закону України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві»;

- вирішити питання про отримання та використання інформації про поведінку обвинувачених на судовому засіданні, спробах втечі, а також оперативну обстановку, яка складається за місцем проведення судових засідань, намірах злочинців, які залишилися на свободі, впливати (шляхом погроз, давання неправомірної вигоди тощо) на учасників судового розгляду.

Після постановлення вироку судом та направлення засуджених в місце позбавлення волі оперативне спостереження за учасниками злочинної спільноти не повинно припинятись.

Висновки. Актуальність проблеми, що розглядається потребує від органів правопорядку і, насамперед, від їх уповноважених оперативних підрозділів використання наявних резервів, активізації та вдосконалення оперативно-розшукової роботи.

Це передбачає комплексне використання всіх сил за засобів оперативно-розшукової діяльності. Швидкість розкриття цих злочинів багато в чому залежить від наявності оперативної інформації (причому вона може бути отримана не тільки на території обслуговування, але й за її межами), інтенсивності збирання даних про обставини вчинення цього злочину та осіб, можливо причетних до нього, як на початковому, так і на подальшому етапах досудового розслідування.

Література

1. Бабіков О.П. Негласні слідчі (розшукові) дії: теорія і практика; Наук.-досл. ін-т публіч. права. Київ : Норма права, 2023. 434 с.
2. Бондар В.С., Солодовников А.Г., Дехтярьов Є.В. Розслідування розбоїв, вчинених організованими групами. Навчально-методичний посібник. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2014. 276 с.
3. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені злочинною спільнотою (статті 255, 255-1, 255-2, 255-3, 256 Кримінального кодексу України) : науково-практичний коментар / А.А. Вознюк, О.О. Дудоров, С.С. Чернявський. Київ : ФОРМ Маслаков, 2021. 130 с.
4. Тіщенко В. В. Вибрані праці. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2017. 436 с.
5. Шевчук В. М. Тактико-криміналістичні комплекси в теорії криміналістики та практиці протидії злочинності: проблеми, дискусії, новації. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2019. № 20. С. 27–44.

Анотація

Бондар В. С. Діяльність уповноважених оперативних підрозділів щодо виявлення та розкриття вбивств на замовлення, учинених злочинними спільнотами. – Стаття.

У статті висвітлено актуальні теоретичні й практичні процесуальні, організаційні та методичні проблеми діяльності уповноважених оперативних підрозділів щодо виявлення та розкриття вбивств на замовлення, учинених злочинними спільнотами.

Визначено специфіку проведення негласних заходів, спрямованих на одержання інформації, висунення версій про можливий замовний характер вбивства, напрями діяльності уповноважених оперативних підрозділів щодо пошуку та встановлення організатора, розшуку виконавця, забезпечення належного документування для використання в процесі доказування. Виокремлені напрями діяльності оперативних підрозділів щодо збирання інформації про осіб, які вчиняють вбивства. Сформовані рекомендації щодо реалізації матеріалів оперативної розробки: а) коли кримінально-протиправна діяльність всіх учасників вбивства на замовлення здебільшого виявлена та є можливість їх затримати при підготовці або вчиненні іншого злочину; б) задокументовано кримінально-протиправну діяльність окремих розроблюваних співучасників та проведені відносно них слідчі (розшукові) дії, а обрані запобіжні заходи не перешкоджають викриттю інших учасників злочину; в) отримані перевірені оперативні дані про те, що розроблювані особи мають намір знешкодити фактичні дані, які викривають їх у вчи-

неному вбивстві, а зібраних у процесі розробки матеріалів достатньо для їх викриття.

Акцентовано увагу на тому, що під час досудового розслідування вбивства та судового розгляду співробітників уповноважених підрозділів та слідчий (створена слідча група) у взаємодії з місцевими органами правопорядку повинні приймати відповідно до своєї компетенції всі заходи для забезпечення фізичного, інформаційного й технічного захисту підозрюваних, обвинувачених, можливо потерпілих, представників цивільного позивача, захисників, перекладачів, спеціалістів, а також свідків, у тому числі з використанням сучасних оперативно-технічних засобів і програмного забезпечення.

Ключові слова: докази, злочинна спільнота, негласні слідчі (розшукові) дії, оперативна розробка, тактична операція.

Summary

Bondar V. S. Activities of authorized operational units regarding the detection and disclosure of contract killings committed by criminal communities. – Article.

The article highlights the actual theoretical and practical procedural, organizational and methodical problems of the activity of the authorized operative units in relation to the detection and disclosure of contract killings committed by criminal communities.

The specifics of conducting secret activities aimed at obtaining information, putting forward versions about the possible ordered nature of the murder, the directions of activity of the authorized operational units regarding the search and establishment of the organizer, the search for the executor, and the provision of proper documentation for use in the proving process have been determined. Areas of activity of operative units regarding the collection of information about persons who commit murders are highlighted. Formed recommendations for the implementation of operational development materials: a) when the criminal and illegal activities of all participants in contract killings are mostly detected and there is an opportunity to detain them while preparing or committing another crime; b) the criminal and illegal activities of certain co-conspirators are documented and the investigative (research) actions carried out in relation to them are documented, and the selected preventive measures do not prevent the exposure of other participants in the crime; c) received verified operational data that the persons being developed intend to neutralize factual data that expose them in the committed murder, and the materials collected in the process of development are sufficient for their exposure.

Attention is focused on the fact that during the pre-trial investigation of the murder and the trial, the employees of the authorized units and the investigator (the established investigative group) in cooperation with local law enforcement agencies must take all measures in accordance with their competence to ensure the physical, informational and technical protection of suspects, accused, possible victims, representatives of the civil plaintiff, defenders, translators, specialists, as well as witnesses, including with the use of modern operational and technical means and software.

Key words: evidence, criminal community, covert investigative (search) actions, operational development, tactical operation.